

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту і логістики

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА:

**Система управління розвитком персоналу як важливий
елемент менеджменту сучасного підприємства**

Головний керівник – д.е.н., проф. Катерина КОЗАК

**на тему: Дослідження HR-технологій підбору персоналу з урахування
сучасних тенденцій ринку**

ШИФР КРБ. МІЛ.1.689-03.23.5

Здобувачка Анастасія РОЗДАЙБІДА

Керівник д.е.н., проф. Катерина КОЗАК

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від _____ 2023 р., протокол № _____
Завідувач кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА
(підпис)

Одеса – 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми. У сучасних соціально-економічних умовах, як ніколи раніше, стає актуальним питання оцінки масштабів і відстеження динаміки поведінки молоді на ринку праці, саме цей сегмент оцінюється як найбільш соціально і економічно уразливий в питаннях праці і зайнятості. Слід зазначити, що сучасному стану на ринку праці молоді та їх адаптаційних можливостей приділяється недостатньо уваги в наукових дослідженнях, засобах масової інформації, урядових документах. Актуальність досліджуваної теми стає досить очевидною, так як аналіз ситуації в сфері зайнятості в Україні є дуже важливим. Безробіття негативно впливає на молодь, яка тільки починає самостійне існування, та на її соціальний і особистісний розвиток. Вищесказане характеризує заявлену проблему професійної орієнтації випускників ЗВО як актуальну і вимагає пильного вивчення.

У першому розділі **«Теоретико-методичні основи дослідження антикризового управління персоналом»** визначено сутність управління персоналом як складової системи менеджменту сучасного підприємства, досліджено зростання ролі антикризового управління персоналом в умовах пандемії корона вірусу та воєнного стану, зроблено висновки за розділом 1.

У другому розділу **«Освіта і ринок праці: взаємний вплив та перетин інтересів»** проаналізовано ринок праці випускників закладів вищої освіти в Україні, окреслено тенденції та перспективи розвитку молодіжного ринку праці Одеської області, наведено загальну характеристику Центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ОНТУ. Зроблено висновки.

У третьому розділі **«Пропозиції щодо удосконалення HR-технологій»** запропоновано заходи з впровадження сучасних HR-технологій, розраховано економічну доцільність впровадження запропонованих заходів. Зроблено загальні висновки.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 65 сторінки, 14 таблиці, 10 рисунків. Перелік посилань нараховує 36 найменувань.

Ключові слова: управління, персонал, ринок праці, HR-технологія, безробіття, працевлаштування.

SUMMARY

Actuality of theme. In today's socio-economic conditions, more than ever before, the question of assessing the scale and tracking the dynamics of youth behavior on the labor market is becoming relevant, this segment is considered to be the most socially and economically vulnerable in terms of labor and employment. It should be noted that insufficient attention is paid to the current state of the youth labor market and their adaptive capabilities in scientific research, mass media, and government documents. The relevance of the researched topic becomes quite obvious, as the analysis of the situation in the field of employment in Ukraine. Unemployment has a negative impact on young people who are just beginning their independent existence, and on their social and personal development. The above characterizes the declared problem of professional orientation of graduates of higher education institutions as urgent and requires careful study.

In the first chapter "Theoretical and methodological foundations of anti-crisis personnel management research", the essence of personnel management as a component of the management system of a modern enterprise is defined, the growth of the role of anti-crisis personnel management in the conditions of the corona virus pandemic and martial law is investigated, conclusions are drawn according to chapter 1.

In the second chapter, "Education and the labor market: mutual influence and intersection of interests", the labor market of graduates of higher education institutions in Ukraine is analyzed, the trends and prospects for the development of the youth labor market of the Odesa region are outlined, and the general characteristics of the Center for the Promotion of Employment of Students and Graduates of ONTU are given. Conclusions have been made.

In the third section "Proposals for the improvement of NR-technologies" measures for the implementation of modern NR-technologies are proposed, the economic feasibility of the implementation of the proposed measures is calculated. General conclusions are made.

The bachelor's thesis contains 65 pages, 14 tables, 10 figures. The list of links includes 36 names.

Keywords: management, personnel, labor market, HR technology, unemployment, employment.

ЗМІСТ	Стор
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ЙОГО РОЛЬ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1. Сучасні погляди на управління персоналом підприємства	
1.2. Етапи створення та розвитку трудового колективу	23
Висновки за розділом 1	31
РОЗДІЛ 2 ОСВІТА І РИНОК ПРАЦІ: ВЗАЄМНИЙ ВПЛИВ ТА ПЕРЕТИН ІНТЕРЕСІВ	33
2.1. Ринок праці випускників закладів вищої освіти в Україні	
2.2. Тенденції та перспективи розвитку молодіжного ринку праці Одеської області	39
2.3. Загальна характеристика Центру сприяння працевлаштуванню студентів і випускників ОНТУ	47
Висновки за розділом 2	56
РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ HR-ТЕХНОЛОГІЙ	58
3.1. Заходи з впровадження сучасний HR-технологій	
3.2. Економічна доцільність впровадження запропонованих заходів	60
Висновки за розділом 3	63
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних соціально-економічних умовах, як ніколи раніше, стає актуальним питання оцінки масштабів і відстеження динаміки поведінки молоді на ринку праці, саме цей сегмент оцінюється як найбільш соціально і економічно уразливий в питаннях праці і зайнятості. Слід зазначити, що сучасному стану на ринку праці молоді та їх адаптаційних можливостей приділяється недостатньо уваги в наукових дослідженнях, засобах масової інформації, урядових документах. Актуальність досліджуваної теми стає досить очевидною, так як аналіз ситуації в сфері зайнятості в Україні Безробіття негативно впливає на молодь, яка тільки починає самостійне існування, та на її соціальний і особистісний розвиток. По-перше, відсутність заробітку знижує життєві стандарти молодих людей, а допомога по безробіттю, як правило, невелика за розміром і не забезпечує прожитковий мінімум в належній мірі. По-друге, безробітна молодь програє в соціальній конкуренції своїм працюючим одноліткам, які мають перед собою перспективи соціального зростання. По-третє, безробіття молоді створює поживний ґрунт для розвитку девіантної поведінки. По-четверте, тривала невлаштованість обертається тим, що у молодих людей втрачається цінність професійної майстерності і готовність до оволодіння новими професіями, з'являється психологічний страх перед ринком праці. Вищесказане характеризує заявлену проблему професійної орієнтації випускників ЗВО як актуальну і вимагає пильного вивчення.

Ступінь наукової розробленості теми. Аналіз основ ринку праці, закономірностей його функціонування на різних етапах розвитку і трансформації суспільства знайшов відображення в роботах вчених: А. Сміта, Д. Рікардо, Ж.Б. Сейя. Теорія ринку праці представлена в дослідженнях таких видатних вчених як А. Маршавіна, П. Самуельсон. Концептуально важливими в дослідженні принципів функціонування ринку праці є роботи Р. Холла, Дж.

Кейнса, М. Фрідмана, Т. Веблена. Проблеми молодіжного безробіття та забезпечення зайнятості на ринку праці присвячені дослідження вітчизняних і зарубіжних економістів і соціологів: П. Бурдые, Я. Дидковской, В. Лісовского, І. Кона. Із сучасних досліджень слід виділити роботи М. Ворони, А. Боргова, І. Жукової, Є. Аврамової, Є. Кулагіной, Ю. Верпаховська, А. Колота. Дослідженню та аналізу використання ІТ-технологій в сфері управління персоналом присвячено праці таких вчених, як: Андрущук Г., Біловус О., Вініченко І., Гуцуляк Н., Жавела К., Єльнікова Г. та інші.

Мета дослідження полягає у вивченні стану зайнятості молоді, проблем зайнятості молоді та шляхів їх подолання. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

вивчити теоретико-методологічні основи аналізу ринку праці як регулятора зайнятості молоді в Україні;

здійснити теоретичний аналіз зайнятості молоді в Україні;

здійснити аналіз особливостей зайнятості студентської молоді;

виявити особливості адаптації молоді до сучасної трудової зайнятості;

виявити механізми сприяння адаптації молоді на ринку праці.

Об'єктом дослідження є процеси впровадження HR-технологій підбору персоналу з урахування сучасних тенденцій ринку.

Предметом дослідження є теоретичні, практичні та прикладні дослідження щодо впровадження HR-технологій підбору персоналу з урахування сучасних тенденцій ринку.

Методи дослідження. З числа загальнонаукових методів в дослідженні знайшли застосування системний і порівняльний підходи, міждисциплінарний аналіз. Порівняльний підхід був використаний в частині аналізу матеріалу при конструюванні профілю освіти і життєвого потенціалу молодого фахівця. Міждисциплінарний аналіз дозволив узагальнити і систематизувати теоретичну дослідницьку базу в різних областях знань.

Інформаційно-нормативною базою складають Теоретичною і методичною основою виконаного дослідження є загальнонаукові положення

та закони функціонування ринкової економіки, наукові праці класиків економічної теорії, менеджменту та публікації провідних вчених і фахівців з проблем управління персоналом та впровадженнь HR-технологій підбору персоналу з урахування сучасних тенденцій ринку.

Інформаційну базу дослідження склали офіційні статистичні матеріали Держкомстату України, інформаційні ресурси мережі INTERNET, літературні джерела і публікації.

ВИСНОВКИ

Молодь – одна з найбільш вразливих груп населення на сучасному ринку праці. Саме тому сьогодні основними напрямками діяльності Державної служби зайнятості України та її регіональних центрів є вжиття заходів щодо сприяння працевлаштуванню молоді та зниження рівня безробіття серед людей цієї вікової категорії. Тому для того, щоб досягти вищезазначених цілей, держава повинна насамперед вдосконалити механізми ефективності діяльності органів державної влади щодо працевлаштування молоді; забезпечити достатню кількість робочих місць у проблемних регіонах країни; організувати ярмарки вакансій тощо. Роботодавці водночас повинні активно співпрацювати з навчальними закладами, наприклад відвідувати захисти дипломних робіт студентів-випускників з можливістю прийняття найкращих з них на роботу; постійно проводити певні тренінги, дні відкритих дверей; впроваджувати гнучкі форми зайнятості та програми стажування й практики. Молодь, у свою чергу, повинна насамперед вибирати спеціальність, затребувану на даний момент та за прогнозами на найближче майбутнє на регіональному ринку праці; відвідувати ярмарки вакансій, майстер-класи, тренінги з отриманням відповідних сертифікатів; брати участь у програмах стажування; розміщувати резюме на різних порталах для пошуку роботи; набувати досвіду відвідування співбесід, удосконалювати вміння самопрезентації. Лише за умови взаємодії усіх цих суб'єктів можна досягти гармонії на молодіжному ринку праці

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Онікієнко, Л.Г. Розвиток ринку праці України: тенденції та перспективи. К. : НАН України, 2022. 285 с.
2. Науково-методичні засади викладання курсу «Чинники успішного працевлаштування» у технічному ВНЗ URL: <http://visnyk.pgasa.dp.ua/article/viewFile/38995/35273>.
3. Конкурентоспроможність молоді на ринку праці: шляхи забезпечення та напрями підвищення URL: http://www.idss.org.ua/avtoref/2021_Legan_dis.pdf.
4. Ільч Л.М. Державне регулювання взаємодії ринків праці та освіти. Харків: Харківський інститут управління, 2018. С.363–370
5. Кабаченко Г.С. Дослідження регіональних особливостей регулювання ринку праці України. Економіка і організація управління: Збірник наукових праць. Вінниця : ДонНУ, 2016. № 3 (23). С. 390-398 39.
6. Колот А.М. Трансформація інституту зайнятості як складова глобальних змін у соціально-трудої сфері. Україна: аспекти праці. 2019. № 8. С. 3–14.
7. Конвенція про дискримінацію в галузі праці та занять № 111 Конвенція Міжнародної організації праці № 111 від 25.06.1958. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993_161.
8. Конвенція про сприяння зайнятості та захист від безробіття № 168: Конвенція Міжнародної організації праці № 168 від 21.06.1988. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993_182.
9. Кравченко В.Л. Молодіжний сегмент ринку праці: новітні тенденції та перспективи розвитку в Україні Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил в Україні. 2017. Вип. 5. С. 197- 203. 89 44
10. Купалова Г.І. Соціально-економічна сутність, форми та функції ринку робочої сили. Зайнятість та ринок праці: міжвідомч. зб. наук. Пр. Вип.

27. К.: РВПСУ НАН України. 010. С. 12-19.

11. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

12. Марченко І.С. Інфраструктурна підтримка розвитку ринку праці України: монографія. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2018. 150 с.

13. Маршавин Ю. Глобалізація і ринок праці в Україні. Праця і зарплата. 2021. № 37 (761). С. 8–9.

14. Онікієнко В.В. Молодіжний ринок праці України: проблеми та шляхи вирішення. К.: РВПС України НАН України, Укр. Ін-т соціальних досліджень, 2020. 160 с.

15. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України. URL: www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list/category?cat_id=30543.

16. Офіційний сайт ОНТУ. URL: <http://ontu.edu.ua/>.

17. Положення про відділ працевлаштування студентів і випускників ОНТУ. URL: <http://ontu.edu.ua/>.

18. Леонова С.В. Роль внутрішнього маркетингу у розвитку кадрової функції промислового підприємства. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16782/1/149-Leonova-243-244.pdf>

19. Новікова М.М. Технологія управління персоналом: теоретичні та методичні аспекти : монографія. Харків : Вид-во ХНАМГ, 2014. 215 с.

20. Ситник Й. С. Сучасні тенденції працевлаштування молоді в Україні. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_3_2022

21. Використання інноваційних ІТ-технологій для HR-менеджменту Могильна Л. М. Економіка та суспільство. 2022. Випуск 44. с. 15-25.

22. Аблов А.Ф. Деякі проблеми теорії і практики трансформації сучасного українського суспільства. Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова. 2018. Т. 23. Випуск 2 (48).2018.

23. Антонюк В. П. Вища освіта України в системі відносин ринку

праці. Економічний вісник Донбасу. 2015. № 2(40).С.132 – 137.

24. Бандур С. Стратегія забезпечення продуктивної зайнятості населення України: економічний зміст, цільові орієнтири та пріоритети. Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил України : зб. наук. пр. Вип. 9. Тернопіль: Економічна думка, 2014. С. 7–11. 6.

25. Безтелесна Л. І. Макроекономічні закономірності функціонування національного ринку праці. Статистика України. 2021. № 1(56). С. 22–27.

26. Білик О.М. Нестандартна зайнятість: виклики сьогодення. Соціально-трудова відносина: теорія та практика. 2014. № 1 (7). С. 296–301.

27. Галицький В. М. Поведінкові стратегії на ринку праці України. К.: ПЦ «Фоліант», 2015. 227 с 22.

28. Грішнова О. А. Соціальні інновації у трудовій сфері: сутність, види, особливості реалізації в Україні. Демографія та соціальна економіка. 2018. № 2. С. 167–178.

29. Данилишин Б. Сфера та ринок послуг в контексті соціальної модифікації суспільства: монографія. К.: Нічлава, 2015. 328 с.

30. Ємельяненко Л.М. Формування та регулювання новітніх форм зайнятості в Україні. Український соціум. 2015. №1 (52). С. 82-89.

31. Кабаченко Г. С. Дослідження регіональних особливостей регулювання ринку праці України. Економіка і організація управління : Збірник наукових праць. Вінниця : ДонНУ, 2016. № 3 (23). С. 390-398.

32. Колот А. М. Трансформація інституту зайнятості як складова глобальних змін у соціально-трудова сфері. Україна: аспекти праці. 2019. № 8. С. 3–14.

33. Кравченко В. Л. Молодіжний сегмент ринку праці: новітні тенденції та перспективи розвитку в Україні. Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил в Україні. 2020. Вип. 5. С. 197- 203.

34. Марченко І. С. Інфраструктурна підтримка розвитку ринку праці України: монографія. К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2018. 150 с.

35. Онікієнко В. В. Молодіжний ринок праці України: проблеми та шляхи вирішення. К.: РВПС України НАН України, Укр. Ін-т соціальних досліджень, 2019. 160 с.

36. Робота для молоді та студентів в Україні: які вакансії та скільки платять URL: <https://www.rbc.ua/ukr>